

MILO RAU:
Rad na predstavi bio je
interesantniji od
„krajnjeg proizvoda“

FIJA MENAR:
Publika želi da
vidi katastrofu

SREDA, 18. SEPTEMBAR 2019. | DANAS

Danas

53Bitef19

**Počnimo
ljubav
iz početka**

**17-26.
septembar
2019.**

REČ UMETNIČKOG DIREKTORA

KONTAKT U RALJAMA DRUŠTVENIH NEPRAVDI

Foto: Jovo Marjanović

Piše **Ivan Medenica**

Profesor sam po profesiji, vokaciji i karakteru, a otako sam na Bitetu, otkrio sam u sebi sklonost i, mislim, talenat za marketing i PR. Tako se sve moje medijske promocije Biteta svode na ponavljanje, uz varijacije, onog što mislim da je najznačajnije reći, shvatiti o opštem konceptu i konkretnom programu festivala. *Repetitio est mater studiorum*. Ovo bi trebalo da je moj poslednji autorski tekst/intervju povodom nastupajućeg 53. Biteta, i to za naš *Danas*, tako da ću pokušati da malo *odlepim* i ispišem zapise sa margina, nešto što dosad nisam govorio o ovom izdanju festivala. Ali, ipak, prvo ide kratka rekapitulacija.

Kao i svaki Bitef u mom mandatu, i ovaj ima dve nosevine koje se ukrštaju, tematsku i umetničku. Ove godine prva se svodi na lokalni i globalni fenomen totalnog raspada zajednice na svim njenim nivoima, od države, preko društva u najširem smislu reči, do porodice i partnerskih odnosa, kao i pokušaj njene obnove, odnosno obnove vrednosti na kojima bi trebalo da se zajednica zasniva: razmena, podrška, saradnja, solidarnost, empatija, zajednički interes... U tom smislu treba shvatiti i slogan 53. Biteta, a koji je preuzeti naslov šlagera Aleksandra Koraća čuvanog po izvođenju Beti Đorđević, *Počnimo ljubav iz početka: ljubav* kao pojam koji povezuje sve ove vrednosti. U tom, izvesno ne naivnom ali moguće je utopističkom pokušaju, koristimo i izvođačke prakse/forme savremenog pozorišta, a ove godine se umetnička linija Biteta svodi na tzv. *imerzivni teatar*. To je samo novi teatrološki naziv za nešto izmenjenu, ali formu poznatu još iz perioda američke pozorišne avangarde iz 1960-ih godina, a u širem smislu od samih početaka pozorišta: predstave s naglašenim učešćem publike, one u kojima se briše razlika između scene i gledališta, izvođača i gledalaca. Za razliku od ranijih oblika ovog teatra, današnje imerzivno pozorište je *demokratsko*, ono je, kao što kaže naslov čuvene belgijske kompanije savremenog plesa *Ultima Vez* kojom, nikako slučajno, završavamo 53. Bitef, samo poziv da se učestvuje, niko nas na to ne primorava, osećamo se dobro i ako rešimo da ostanemo na distanci. U ovoj predstavi, kao i u većini drugih imerzivnih na Bitetu – jer samo četiri od dvanaest spadaju u ovu formu (dakle, samo je umetnički naglasak na njima) – pokušavamo da, kroz samu fizičku radnju, koreografiju, izvođenje u najširem smislu, konkretno *otelotvorimo*, a ne diskurzivno promovišemo, vrednosti

kontakta, dodira, telesne i energetske razmene, saradnje, podrške...

Pre tog *pokušaja*, u celoj prvoj polovini Biteta, nizaće se projekti koje tretiraju pomenutii fenomen entropije, raspada zajednice, počevši od ostvarenja trenutno jednog od vodećih svetskih reditelja političkog pozorišta, Mila Raua, *Orest u Mosulu* u produkciji *NTGenta* (Belgia), kojom će Bitef biti svečano otvoren 18. septembra. Radnju formativnog dramskog narativa naše, zapadne civilizacije, Eshilove tetralogije *Orestija*, Rau smešta u grad Mosul u Iraku i tako se priča o padu Troje i kraljevskog doma Argosa više slojno prožima s razaranjem Mosula, a koje su izvršili teroristi Islamske države i američko bombardovanje. Rau sprovodi ideološku inverziju, pa se on, tamo gde Eshil nudi opšte izmirenje, uvođenje prava, pravde i demokratije, pita da li su ovi ideali uopšte mogući u savremenoj, potpunoj razorenoj političkoj zajednici.

E, sad, šta je to o čemu nisam dosad (dovoljno) govorio i pisao u najavama 53. Biteta, šta bi mogli da budu ti zapisi s marginе? Ove godine umetnički naglasak je na teatru čiji su koautori gledaoci, prošle godine bio je na instalacijama u kojima uopšte nema glumaca/izvođača... Da li je bojazan da Bitef proteruje izvođače (glumce, performere, plesače...) iz svojih programa iole osnovana? Ni najmanje! Naprotiv, jedna od glavnih odlika 53. Biteta jeste vrhunsko izvođačko umeće koje pripada raznovrsnim pozorišnim formama i pozorišnim kulturama.

U pomenutom *Orestu u Mosulu*, videćemo odlične,iskusne flamanske glumce, ali i grupu pretežno mladih iračkih glumaca, koji su još uvek studenti pozorišne akademije koja se, što je neverovatno dirljivo, nedavno vratila u polurazrušenu zgradu. Hrvatsku predstavu *Mladež bez boga* nosi grupa izuzetno mladih i brilljantnih glumaca, neki su takođe još uvek studenti, mnogo su nam poznati kao glumci-deca iz ranijih projekata reditelja predstave, Boruta Šeparevića: njihova igra odista imponuje izuzetnom energijom, fizičkom ekspresivnošću, verom u misao predstave, osećajem za kolektivnu igru, koncentracijom i ozbiljnošću. Iz oblasti savremenog plesa, gledaoci 53. Biteta imajuće mogućnost da vide plesače iz Nijerije i Brazilia čija se igra odlikuje, mimo svih kulturnih stereotipova, podjednako snažnom telesnom energijom, ekspresivnošću i osećajem za improvizaciju, ali se i međusobno razlikuju po vrsti i stepenu emocije i nekim stilskim odlikama.

Da li je bojazan da Bitef „proteruje“ izvođače (glumce, performere, plesače...) iz svojih programa iole osnovana? Ni najmanje! Naprotiv, jedna od glavnih odlika 53. Biteta jeste vrhunsko izvođačko umeće koje pripada raznovrsnim pozorišnim formama i pozorišnim kulturama

Str. II >

MEDENICA:
KONTAKT U
RALJAMA
DRUŠTVENIH
NEPRAVDI

Nastavak sa I strane

Slični kvaliteti, pogotovu oni vezani za fizički aspekt igre – koncentraciju, uigranost, preciznost, energetska uskladenost – odlikuje i izvedbu umetnika novog cirkusa iz francuske trupe Vuk za čoveka.

Poslednje, ali ne i najmanje značajno: ono što se na prvi pogled ne čini da je *bitefov tradicija* – a, zapravo je uvek to bilo, jeste i biće – je i vrhunска, *klašnica* dramska gluma. U grupi odličnih, iksusnih glumaca iz Belgije, Nemačke, Srbije i Slovenije, izdvojni, uz rizik da nekima učinim nepravdu, troje veličanstvenih. Uz podršku svojih partnera, Boris Isaković nosi celu JDP predstavu *Kako je poludeo gospodin R?* u režiji Bobe Jelčića, kombinujući više slojnu dramsku karakterizaciju tragikomičnog antijunkaka u raljama društvenih nepravdi s nadahnutom, bravuroznom, performerskom improvizacijom... Saša Torlaković napravio je, verovatno, ulogu svoje dosadašnje karriere kao Tarić u istoimenoj predstavi SNP i *Narodnog pozorišta* iz Sombora, a u režiji Igora Vuča Torbice. On igra Molijerovog junaka kao autentično tajanstven, mefistofelovski, pa zato i opasan lik u čiju se motive teško može proniknuti, sve dok ne ubije onog ko mu se jedini suprotstavlja i time dokaze da je eksponent autokratskog, beskrupuloznog režima. Ipak, prva među jednakima je maestralna slovenačka glumica Nataša Barbara Gračner, koja, kombinujući najintimirne proživljavanje u duhu Stanislavskog i jednu brethovsku otuđenost i distancu, superiorno donosi lik nemacke čistačice u svojim šezdesetim godinama, koja će se do kraja, skoro bez truče dileme, svim srcem boriti za svoju ljubav s nekoliko decenija mlađim radnikom iz Maroka... Njena uloga sublimira slogan, te željeno ishodište 53. Bitefa – *Poćnimo ljubav iz početka*.

Što jes' jes' –
Socijalistička
partija Srbije
je oduvek
imala dobre
slogane

Bitef poziva
na ljubav
koja mora
zaboraviti
grubu
prošlost

Nisam želeo
da presečem
makazama
ličnu kartu
na predstavi
Olivera
Frlića,
nisam želeo
ni pare da
dam za neku
aktivnost ili
pomoć, to je
za mene
nepotrebno,
taj direktni
čin, to
ulaženje u
prostor
teatara, koje
mi je
delovalo kao
personalna
reklama

LJUBAV IZ POČETKA

MILOŠ LATINOVIĆ POZORIŠTE JE NAJBOLJI MASOVNI LEK ZA DRUŠTVO

direktor BITEF-a Miloš Latinović nema tremu pred ovogodišnjem 53. izdanju BITEF-a, veruje u isceliteljsku moć teatra i sa najvećim užubedenjem očekuje predstavu *Orest u Mosulu* reditelja Mila Raua. Smatra da je beogradска publika spremna za *imerzivni*, mada on sam nije sklon toj vrsti aktivizma. Zabrinut je zbog procesa u svetu, koji prema njegovom mišljenju vode uništenju civilizacije i tvrdi da je poslednji momenat da se osvestimo, pozovemo na razum, zajedništvo, ljubav i da je to glavna poruka ovogodišnjeg BITEF-a.

● **I ovaj put slogan BITEFA je provokativan – Poćnimo ljubav iz početka.** Osim što je naslov hita Beti Đorđević, to je, svojevremeno bio i moto Socijalističke partije Srbije. Da li ste ovo drugo imali na umu kad ste se odlučivali za moto festivala, kako vi lično i u kontekstu ovogodišnjeg programa BITEFA doživljavate poruku – Poćnimo ljubav iz početka?

– Što jes' jes' – Socijalistička partija Srbije oduvek je imala dobre slogane. Ne smeta mi to poredjenje jer verujem da je, bez obzira što su strački motivi drugačiji, želja slična: da raskrstimo, kako su to govorili komunisti, sa prošlošću, jer ako nastavimo da živimo u ovom paradoxu, uništenje civilizacije je svakim korakom

bliže. Kako objasniti sve ove procese u svetu: Neverotantan tehnološki razvoj, a sve teži život i više siromaštva, uništavanje ekosistema, slavimo lepotu a pola planete gladne. Kuda idemo to je pravo pitanje? Zbog toga BITEF poziva na ljubav, koja mora zaboraviti grubu prošlost. Što je učinjeno ne možemo popraviti, ali s tim iskustvom možemo kreirati bolji svet. Ovo je poslednji momenat. Za mene je BITEF slogan poziv na razum, na zajedništvo, algoritmu, ljubav...

● **Koju predstavu iz prvog dela glavnog programa BITEFA očekujete s najvećim užubedenjem?**

– *Orest u Mosulu*. Eshilova *Orestija* je fascinantna dramski komad i tragedija koja opominje. Mosul je još jedan od simbola propasti – civilizacije. Dakle, Milo Rao spajajući, na intrigantan način, ove dve drame postavlja pitanje da li u razorenom društvu mogu postojati odredene vrednosti – pravo, pravda, demokratske institucije...

● **Kakav je vaš ličan stav prema imerzivnom teatru i da li imate neku operativiju u vezi sa beogradskom publikom – da li je spremna da se u takvim situacijama izloži i uđe u komunikaciju ili se radije „izlaže“ neučestovanjem?**

– Verujem da je publike BITEF festivala apsolutno spremna za igru i taj ples, za uklijučivanje i saradnju. Više nego što sam možda i sam spreman na takav aktivizam. Ono što je mogući problem ne znam koliko će im čin vlastite imerzivnost ostati u sećanju za dugoročno delovanje. A upravo je to ono što želim. Da ljubav, iznova započeta, traje.

● **Da li biste s čitaocima Danasa podelili neko svojo lično iskustvo u susretu sa imerzivnim teatrom?**

– Nisam želeo da presečem makazama ličnu kartu na predstavi Olivera Frlića, nisam želeo ni pare da dam za neku aktivnost ili pomoć, to je za mene nepotrebno, taj direktni čin, to ualaženje u prostor teatara, koje mi je delovalo kao personalna reklama. Ništa nisam učinio time što sam pred stotinak ljudi dao novac, bolje da sam ga uplatio u neki fond ili podržao nečije školovanje. Volim da o

teatru i pitanjima koje određeni komad postavlja razmišljaju i koriguju vlastite stavove. Ne sortiram smeće, a trebao bi, razmišljaju da tako činim u buduće bez obzira što mi još nemamo razvijenu tu disciplinu.

● **Budući da se program ovogodišnjeg BITEFA bavi razaranjem zajednice na svim nivoima ali i nuđenjem mogućnosti da se sagradi nešto novo, iz početka, verujete li da pozorište danas ima isceliteljsku moć? Ako da i ako ne zašto?**

– Ima, mada mi možda ne verujemo u to. Pozorište je najbolji masovni lek za društvo, jer podrazumeva mentalni angažman, tera das na razmišljaju. Teatar je prostor ušićeđenja i mimikrijskih elemenata. Mesto gde se prepuštamo i saživimo sa junacima komada, stajemo na njihovu stranu, branimo ih i napadamo, placemo i veselimo se njihovoj dovitljivosti i šarmu. Slično kao na nekom stadionu, ali sa utakmice čovek izlazi ispražnen, dok iz pozorišta čovek izlazi pun nove nadje i želje za promenom.

● **Najavili ste ove godine da će u budućnosti BITEF teatar biti čvrše povezan sa BITEF festivalom, šta su prvi rezultati tog procesa?**

– Mislim da će jasnije biti viđeni za godinu ili dve dana, ali već sada je evidentno da u izboru ljudi, i tema, koje će narednih godina raditi i biti na repertoaru u BITEF teatru, ta veza postoji. Sve su to stvaraoci koji su stavaši na BITEF festivalu.

● **Svakog izdanja ima svoje specifičnosti, koje su to specifičnost ovaj, 53. put?**

– Možda nije specifičnost, ali je organizacioni poduhvat opremiti *Luku Beograd* i pet dana pretvoriti specifičan i rekaobi nekomforan prostor za umetnost i kulturu središte grada. To je fenomenalna lokacija, kojoj BITEF festival daje nevideni impuls ka onome što bi moralu za koju godinu dan.

● **Imate li trenutno pred početak ovogodišnjeg izdanja BITEFA?**

– Nemam. To je samo posao koji radimo i koji nas čini srećnim.

● **A neku poruku ili preporuku za publiku?**

– Poćnimo ljubav iz početka.

OSNIVAČI

Mira Trajković i Jovan Čirilović osnovali su 1967. najstariji i najznačajniji međunarodni pozorišni festival u ovom delu Europe – Beogradski internacionalni teatarski festival (BITEF) koji svetskoj pozorišnoj sceni i danas predstavlja najveće ansamble i reditelje, imena avantgarde i novog svetskog pozorišta.

GOSTI 53. BITEFA

MILORAU RAD NA PREDSTAVI BIO JE INTERESANTNIJU OD „KRAJNJEG PROIZVODA“

Ovgodišnji BITEF otvara predstavu *Orest u Mosulu* jednog od vodećih svetskih reditelja Mila Raua. Prema rečima selektora – radnju formativnog dramskog narativa naše, zapadne civilizacije, Eshilove tetralogije *Orestija*, ovaj autor smešta u grad Mosul u Iraku. U njemu, s irackim i belgijskim glumcima, postavlja drastično adaptiran i skraćenu verziju *Orestije* i celu je snima. Sama predstava svodi se na obnovu nekih scena iz filmovane postavke, s dodatnim komentariima, ispitivanjem konteksta, te preljanjem, kao što je to obično slučaj u Rauovim predstavama, dokumentena i fikcije...

Tako se dobija koncepcionalni složena, višeslojna priča u kojoj se propast Troje i pozorište je najbolji masovni lek za društvo, jer podrazumeva mentalni angažman, tera das na razmišljaju. Teatar je prostor ušićeđenja i mimikrijskih elemenata. Mesto gde se prepuštamo i saživimo sa junacima komada, stajemo na njihovu stranu, branimo ih i napadamo, placemo i veselimo se njihovoj dovitljivosti i šarmu. Slično kao na nekom stadionu, ali sa utakmice čovek izlazi ispražnen, dok iz pozorišta čovek izlazi pun nove nadje i želje za promenom. Potpuno razorenog političkog zajednici.

● **Da li umetnik koji želi da govori o političkoj istini mora da ođe na mesto njenog zbijavanja?**

– Mislim sam da će moći da odgovorim kao Endi Vitorlin i samo kažem da, ali izgleda da ne mogu (smeh). Da, jer smatram da je sve povezano. Na primer, bogatstvo Švajcarske i Belgije leži u Istočnom Kongu. Zadatak, cilj i metodologija globalnog realizma je da ponovo povežemo različite tačke u vremenu ili prostoru koje pričaju istu priču. Kao što je Bertold Brecht pametno rekao, uslikati fotografiju fabrike čelika od spolja ne govoriti ništa, morate da uđete unutra da biste videli kako ona funkcioniše. Isto moramo da uradimo i kada istražujemo svet – moramo da putujemo da bismo saznali kako su stvari povezane.

● **Zašto ste Eshilovu *Orestiju* smestili u Mosul i da li nosite neka posebna iskustva iz ovog grada budući da ste tamo saradili sa iračkim glumcima?**

– Istina o nasilju leži u odnosu koji mi (Evropljani) imamo prema Bliskom istoku. Da Mosul nema naftu, ne bi fabrike i ne bi nam bio interesantan, i onda mi ne bismo mogli da ispričamo priču o sebi kroz njega.

● **Da li ste razmišljali o tome ko bi bio odgovoran da je neko od vaših saradnika stradao?**

– Sjedne strane, što se tiče ljudi iz NT Gentia imali smo diskusije koje su trajale

više sedmica. Pokazali smo im sve video-snime napada koje smo imali, a koji su se desili blizu mesta predviđenog za naše probe, razmišljajući kako da na najbolji način sve organizujemo. Na kraju su svi, osim dvoje ljudi, potpisali da žele da rade predstavu. „Nema problema – možete ili ne možete da radite na ovome... uvek postoji dramaturško rešenje za sve“, rekao sam tada svima. Dakle, nije postojao nikakav pritisak na trupu. Što se tiče ljudi iz Mosula, oni su bili i ostali izloženi rizičima, ne samo kad učeštuju u ovakvim projektima, već i u životu uopšte. To se dešavalo u vremenu kada je Mosul kontrolisala Islamska država, budući da šiřitske milicije nisu bile toliko zainteresovane za umetnost, kao što je to bila Islamska država. Sada postoji izvestan prostor za rad, ali mislim da tamošnji umetnici i dalje pomno razmišljaju kako neće strada da izvede, što je da javno izvođenje, a što ne, pre nego što donešes odluku o svom nastupu. Ipak, smatram da oni vide svoju ulogu kao nekogako ko ima petlju i snagu da predstavi javnosti ono što se može predstaviti – i to čine svakim projektom, svakom scenom, svakom idejom... Za njih je to više socijalno-politiko pitanje.

● **Postoji li neka scena koju je bilo posebno teško ili delikatno snimiti u Mosulu?**

– Sve u vezi sa scenama ljubljenja bilo je veoma teško. U *Njutorj taknsu* se pojavio divan tekst na temu temu, uključujući etičke principe. Između ostalog, mnogo se raspravljalo i o tehnikama – u sceni davljivanju Ifigenije nije bio problem davljivanje već to što muškarac dodiruje ženu, glumicu iz Mosula.

zatičemo jednu od tih drugarica, ali je sada ona u kampu Islamske države, kao njihova pripadnica. Poruka, dakle, glasi da nema oslobođenja. To je, najblaže rečeno, melanholično sa filozofske tačke gledišta. Ne mogu da kažem da je to negativno. Dosta mojih predstava je prilično depresivno, na njihovom kraju postoji neka vrsta transcendentnosti, a na kraju ovog dela Orest se, zapravo, ubija.

● **Kako ste pravili selekciju scena iz snimljenog materijala koje će biti ponovo izvedene na sceni?**

– Bio je prvi put da postavljam stvari u takvom kontekstu. Stoga, imao sam dosta introspekcije. Znao sam šta želim da postigem, iako se u međuvremenu mnogo toga odigralo. Za mene je naš rad na predstavi bio interesantniji od *krajnjeg proizvoda*. Ono što je značajno jeste i naša poruka o nepostojanju kulturne razmene sa Bliskim istokom. Između ostalog, na snimku je prikazan i neko ko je umro dan nakon premiere, kao i neko ko je odustao od projekta, što je za mene veoma dirljivo, naročito u pozorištu, gde je uvek prisutnost jedna od tema.

● **Koliko su važni forma i stil u političkom teatru?**

– Što se mene tiče, prilično sam *pedantan* i formalan u stilu, trudim se da pronadem zatvorenu formu, ali formu koja je, istovremeno, složena. Ipak, ta forma je i veoma otvorena, jer nije striktno određeno što želimo da na kraju poručimo, u političkom smislu. Jedno je da pišete knjige ili manifeste, ali pozorište ne treba da bude suviše eksplicitno. Meni takvo pozorište nije interesantno. Na primer, prizor dva muškarca koji se ljube u sceni u predstavi u Mosulu je lep znak osnaživanja, ali, u isti mah, veoma kontradiktoran u navedenom kontekstu. Isto smo ponovili u Evropi i krenule su brojne rasprave u krovima kritičara i ljubitelja pozorišta što time poručujemo. Lično, ne znam šta smo, zapravo, time hteli da poručimo, ali znam da sam imao potrebu da to uradim. Ne želimo da poručimo da smo za ili protiv toga. Uostalom, kulturna pravila u Mosulu ista kašu u drugim delovima sveta, pa je zato sve veoma složeno. Ne znam, dakle, šta je konačni cilj mojih predstava, ali znam kakav formi težim. A formu je samo po sebi kontradiktorna. Recimo, u slučaju *Oresta u Mosulu* forma je veoma složena, ali drugi ljudi kažu da je veoma jednostavna. Dakle, može se gledati i sa jedne i sa druge strane, u kontekstu pitanja kada smo naši prisutnost, odsutnost i slično... Uglavnom, sve je rezultat našeg šestomesecnog rada, na liniji Gent-Mosul i svega toga ne bi bilo da nije bilo i drugih ljudi.

● **Postoji li neka scena koju je bilo posebno teško ili delikatno snimiti u Mosulu?**

– Sve u vezi sa scenama ljubljenja bilo je veoma teško. U *Njutorj taknsu* se pojavio divan tekst na temu temu, uključ

ŽIRI

Olga Dimitrijević / spisateljica i performerka

Ersan Mondtag / reditelj iz Nemačke koji je pre dve godine gostovao sa dve predstave na Bitefu i ostvario veliki uspeh

Sanja Mitrović / pozorišna rediteljka, izvođačica i predavačica iz Belgije

Dorot Čanski / pozorišna kritičarka i profesorka studija pozorišta na Teksaškom univerzitetu

Kristin Amon-Sirežol (predsednica žirija) / profesorka emeritus sa Sorbone

BITEF NAGRade 2018.

■ Gran pri Mira Trajlović
Predstavi ZAOSTAVŠTINA, KOMADI BEZ LJUDI (koncept Štefan Kegi, Dominik Iber & Rimini Protokol), u produkciji Vidi-Lozana (Švajcarska);

■ Specijalna nagrada Jovan Ćirilov
Ravnopravno predstavama VEĆNA RUSIJA i režiji Marine Davidove, u produkciji HAU Hebel am Ufer, Berlin (Nemačka) i REKVJEM ZA L. u režiji Alenu Platelu, u produkciji le bale se d la be, Gent (Belgia). - U žiriju 52. Bitefa bili su Judit Čaki iz Madarske (predsednica), Radmila Vojović iz Crne Gore, Aleksandra Janković iz Beograda, Bojana Mladenović iz Amsterdama i Brajs Lis iz Londona.

■ Nagrada Politike za najbolju režiju
Predstavi ZAOSTAVŠTINA, KOMADI BEZ LJUDI (koncept Štefan Kegi, Dominik Iber & Rimini Protokol). U žiriju su bili Gordana Popović, Borka Golubović Trebešanin, Ana Tasić, Egon Savin i Milan Nešković.

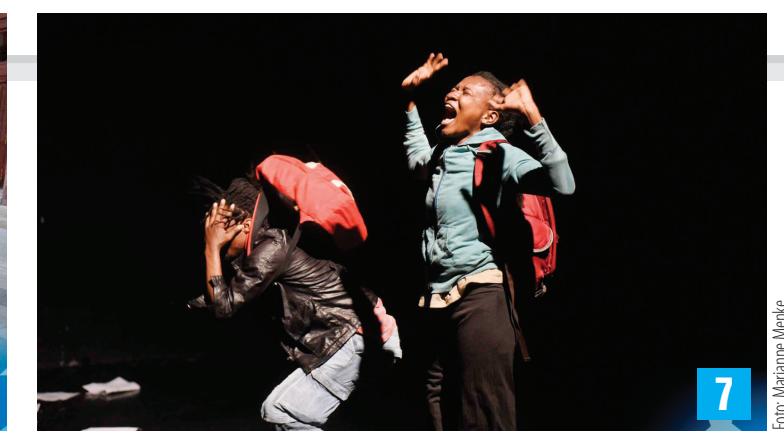
■ Nagrada publike
SVITA BR. 3 'EVROPA' u režiji Žorisa Lakosta.

GLAVNI PROGRAM

1 PROLOG: Beograd na daljinski

Rimini protokol, Nemačka/Švajcarska; koncept Štefan Kegi; režija Anton Rouz; oko 120 minuta

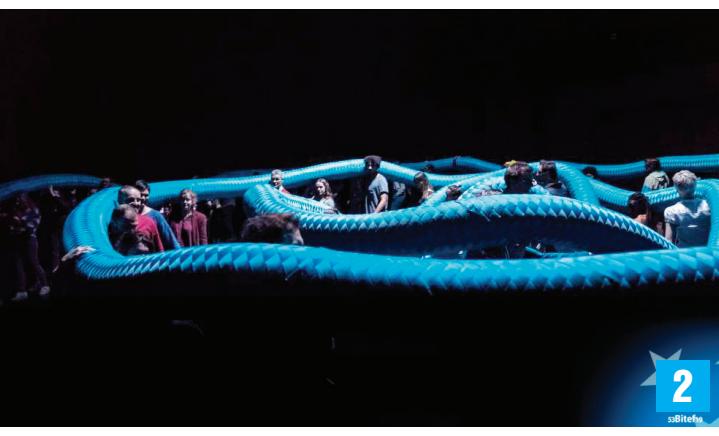
* Više lokacija u Beogradu, polazište Novo groblje - od 18. do 25. septembra u 11 i 17 sati

2 POZVANI

Ultima Vez, Bruselj (Belgija), koreografija Sepe Bajens; 60 minuta

* Luka Beograd - 25. septembra u 21, 26. u 17 i 26. septembra u 20 sati

3 OREST U MOSULU

NT Gent, Belgija; režija Milo Rau; 100 minuta

* Narodno pozorište Beograd - 18. i 19. septembra u 20 sati

4 ZAŠTO JE POLUDEO GOSPODIN R?

Jugoslovensko dramsko pozorište, Beograd (Srbija); tekst Rajner Verner Fasbinder i Mihail Fengler; režija Bobo Jelčić; 70 minuta

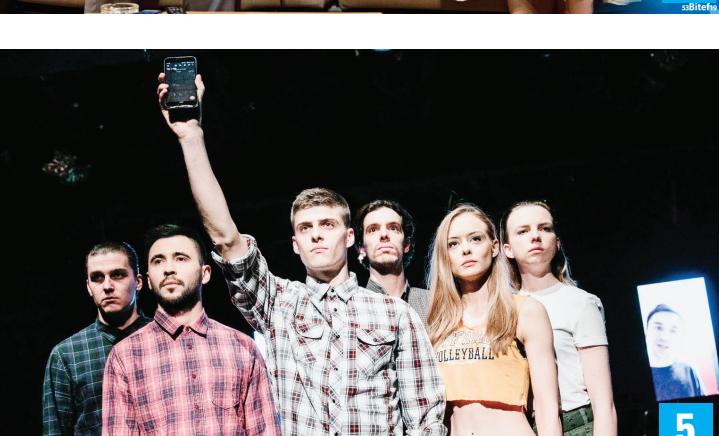
* Scena „Ljuba Tadić“ Jugoslovenskog dramskog pozorišta - 19. septembra u 19 sati

5 MLADEŽ BEZ BOGA

Zagrebačko kazalište mlađih i Montažtroj, Zagreb (Hrvatska); tekst Borut Šeparović i Ivana Vuković, po romanu Edena fon Horvat; režija Borut Šeparović; 95 minuta

* Scena „Mira Trajlović“ Ateljea 212 - 19. septembra u 21 sat

6 ISTORIJA NASILJA

Šabuine am Leniner Platz, Berlin (Nemačka); tekst Eduar Lui; režija Tomas Ostermajer; 135 minuta

* Pozorište na Terazijama - 20. septembra u 20 sati

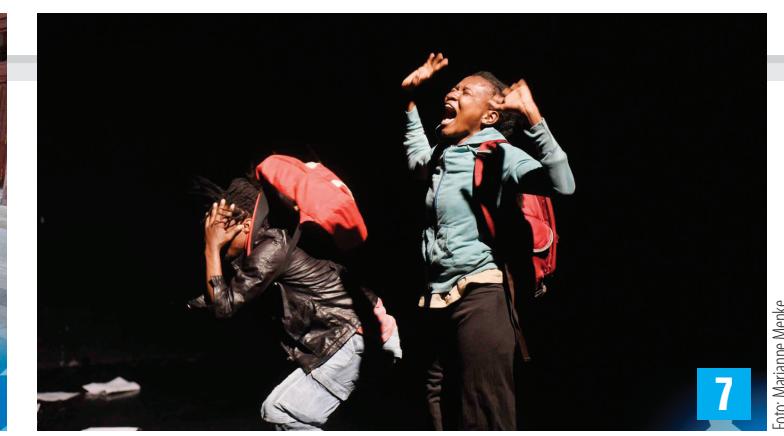

GLAVNI PROGRAM

7 YUROPA

Kompanija Q, Lagos, Nigerija; koreografija Kuduz Onikeju; 50 minuta

* Scena „Raša Plaović“ Narodnog pozorišta u Beogradu - 21. septembar u 19 sati

8 TARTIF

Narodno pozorište Sombor i Srpsko narodno pozorište Novi Sad, Srbija; po motivima Molijrove istoimene drame; autor i reditelj Igor Vuk Torbica; oko 120 minuta

* Narodno pozorište u Beogradu - 21. septembar u 21 sat

9 NEMORALNE PRICE - 1. deo: KUĆA MAJKA

Kompanija Non nova, Nant (Francuska); režija i dramaturgija Fia Menari i Žan-Lik Božol; 90 minuta

* Luka Beograd - 22. septembar u 20 sati

10 O MESU I BETONU

Anti Status Kvo, Brazilija (Brazil); koreografija Lusiana Lara; 140 minuta

* Luka Beograd - 23. i 24. septembra u 20 sati

11 ALI: STRAH JEDE DUŠU

Slovensko narodno gledališče Drama, Ljubljana (Slovenija); tekst Rajner Verner Fasbinder; režija Sebastjan Horvat; 140 minuta

* Luka Beograd - 23. i 24. septembra u 20 sati

12 RETKE PTICE

Vuk za čoveka, Lil (Francuska); koncept Aleksandar Frej, Arno Ferera, Mika Laforg, Sergi Pares, Frederi Vernije i Spela Vodeb; 50 minuta

* Luka Beograd - 25. septembra u 19 i 26. septembra u 20 sati

PRATEĆI PROGRAM

SUSRETI SA AUTORIMA

Redovan, prateći program Bitefa koji podrazumeva javne razgovore, nakon svake predstave iz glavnog programa, i ove godine vodi Milena Bogavac

BEOGRAD NA DALJINSKI + projekcija epizode dokumentarnog serijala sa Štefanom Kegijem – Kombank dvorana, 17. septembra u 19 sati; OREST U MOSULU – Muzeju Narodnog pozorišta u Beogradu, 18. septembra u 19; ZAŠTO JE POLUDEO GOSPODIN R? i MLADEŽ BEZ BOGA – Goran Šešić Atelje 212, 19. septembra u 23.30; YUROPA – scena Raša Plaović u Terazijama, 20. septembra u 22.30; YUROPA – scena Raša Plaović u Beogradu, 21. septembra u 20; TARTIF – Muzej NP u Beogradu, 21. septembra u 20; NEMORALNE PRICE – 1. deo: KUĆA MAJKA – Luka Beograd, 22. septembra u 22; O MESU I BETONU – LB, 23. septembra u 22.30; ALI: STRAH JEDE DUŠU – LB, 24. septembra u 22.30; RETKE PTICE u 20 i POZVANI u 22 sata – LB, 25. septembra.

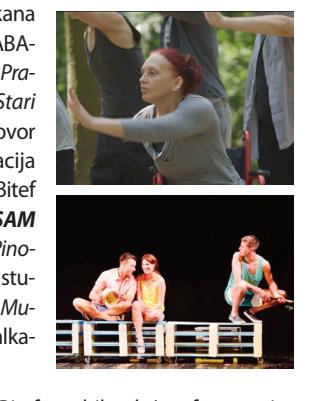
PROGRAMI PO DANIMA

● SREDA, 18. septembar: After ten u 23 sata – koktel povodom svečanog otvaranja festivala u restoranu 5A soba;

● ČETVRTAK, 19. septembar: otvaranje Bitef polifonije – SAMO PRATIMO VAŠU IGRU, Ustanova kulture Stari grad u 12; Bitef Polifonija – predavanje-performans Umetnost spajanja – interaktivna prezentacija MAGLAJA POZOŘÍŠTA, UK Stari grad u 14; Bitef Polifonija – predstava 78 DANA BLÍSKOSTI U STRAHU – 20 godina od bombardovanja, UK Stari grad u 16; Filozofski teatar – Od fašizma (i narkotika) do antifašizma (i nade), Norman Oler i Šrećko Horvat, Bitef teatar u 16;

● PETAK, 20. septembar: Borka na Bitefu – predstava AUTENTIČNA NATMAČENJA: '68, Centar za kulturnu dekontaminaciju u 12; Bitef Polifonija – okrugli stol Umetnost za društvene promene – dvadeset godina posle, UK Stari grad u 12; Bitef Polifonija – performans-predavanje Unutrašnji prostor 20, prezentacija sa radionicom Nebo i Golem, UK Stari grad u 14; Bitef Polifonija – radionica Mladi pozorišni eksperti – zamišljeni pozorište, UK Stari grad u 16; Borka na Bitefu – tribina Borka na Bitefu, CZKD u 16, Cirkobalkana – predstava (NE)POVEZANE, Luka Beograd u 20;

● SUBOTA, 21. septembar: Cirkobalkana – predstava CIRKOBALKANA HAOS KABARE, LB u 12; Bitef Polifonija – okrugli stol Pravo na glas – primjerno i prateći, UK Stari grad u 12; Bitef Polifonija – film i razgovor Pogled i sve do pogleda, prezentacija IGRANJE U PESKU, UK Stari grad u 14; Bitef Polifonija – predstava LETO KADA SAM NAUČILA DA LETIM, Pozorište lutaka Pinokio u 16; PQ na Bitefu – razgovor o nastupu Srbije na POK 2019, Samožigadnja, Muzej primjene umjetnosti u 17; Cirkobalkana – predstava OPEN STAGE, LB u 20;

● NEDELJA, 22. septembar – PQ na Bitefu – obilazak / performans instalacija Ova zgrada govori istinu (nagrađeni paviljon Severne Makedonije na PQ 2019), Hol Glavne zeleničke stanice u Novom Sadu u 12; Bitef Polifonija – razgovor Gde nisu vodi Bela Griva, Pozorište lutaka Pinokio u 16; Bitef Polifonija – predstava BELA GRIVA, CZKD u 12; Bitef Polifonija – dijaloška platforma IGRA ZA ŽIVOT – polifonija u trajanju, CZKD u 14; Bitef Polifonija – predstava U MOJO GLAVI, CZKD u 16; Cirkobalkana – predstava CIRKOBALKANA HAOS KABARE, LB u 18; Koncert – No borders orchestra, Drugstore Beograd u 22.20;

● PONEDELJAK, 23. septembar: Bitef Polifonija – performans Mikrokozma, CZKD u 12; Bitef Polifonija – razgovor Gde nisu vodi Bela Griva, Pozorište lutaka Pinokio u 16; Bitef Polifonija – predstava BELA GRIVA, Pozorište lutaka Pinokio u 16; Bitef biblioteka – promocija knjige Umetnost i kultura otpora Milene Dragićević Šešić, Surova klasička – rediteljski zaukreli u turneju dramske klasičke Ksenije Radulović i Put izvođača – Od JA do SOPSTVU Time Perić, LB u 16;

● UTORAK, 24. septembar: Bitef Polifonija – interaktivna animacija / promocija Polifonija za Škograd, OŠ Vlada Obradović Kameni Ledine u 12; Bitef Polifonija – radionica Pita Bela Griva tih, Hipodrom Beograd u 14 i 16; u 18, Cirkobalkana – predstava RANDOM, LB u 18;

● ŠEDRA, 25. septembar: Bitef Polifonija – prezentacija U Šabac – na liće mesta, autobus na putu Beograd – Šabac u 11; Bitef Polifonija – vodenje Polifonija na licu mesta: Šabac, Grad Šabac i njegove institucije kulture u 14; Bitef Polifonija – work in progress KRATAK VODIČ, ALI NEOPHODAN KROZ GRAĐANSKU NEPOSLUŠNOST, Šabačko pozorište u 16;

● ČETVRTAK, 26. septembar: Tribina – Dejstva i domeni savremenih imerinčivih praksi, LB u 14; Cirkobalkana – KRUG KREATIVNOSTI – cirkuska laboratorija, LB u 20; After ten – proglašenje pobednika i koktel zatvaranja, LB u 21.30; After ten – koncert Beti Đorđević, LB od 22 sata.

GOSTI 53. BITEFA

SEPE BAJENS ODVOJENE LJUDE U STVARNOM ŽIVOTU SPAJAM U PREDSTAVI

kad je o plesnim predstavama reč, ili ste od onih kojima je krivo što ne mogu da se i sami uključe ili pak pripadate onima koji zaziru od predstava koje primoravaju publiku na aktivno učešće. Koreograf Sepe Bajens sjajno uspeva da poveže te dve krajnosti. On nežno stvara simbiozu između gledalaca i plesača, između onih koji nesputano uživaju u žurkama i stidljivim ljubičica – navodi Mihail Belon, kolumnista portal Brizz, opisujući svoje utiske predravne Pozvani. Ovaj plesni komad u izvođenju poznate kompanije Ultima Vez iz Brisela, kako poručuju organizatori Bitefa, nije slučajno na samom kraju Glavnog programa njegovog 53. izdanja. U njoj se susišti i sublimišu glavne linije programa, i umetnička (*imerzivni teatar*) i tematska (raspad zajednice i pokušaj njene obnove), i ona, više od bilo koje druge predstave na ovom Bitefu nudi mogućnost iskušavanja bazičnih, humanih odnosa na kojima bi zajednica trebalo da se zasniva: reč je o podršci, saradnji, razmjeni, solidarnosti.

U potpunu praznou prostoru, koji oblikuje samo veliki i debeli konop koji svijetljeno nosimo i premeštamo, teško je razlikovati izvođače od gledalaca. Imerzivnost je apsolutna, izvođači nas pozivaju da im se pridružimo na sceni...

● Zašto vam je za predstavu bio važan prostor?

– Istraživaо sam teatarski prostor imajući u vidu njegovu klasičnu organizaciju da su izvođači na sceni, a publika u gledalištu. U komadu Pozvani delimo pozornicu i to je za nas veoma važno. Isto tako nam je veoma bitno da u istom distancu između izvođača i publike, tako da ona nestane i svijetljeno počnevoj komad na sceni. Sledstveno tome, ova predstava govori o tome kako delimo prostor i kako pozorište možemo da predamo ljudima.

● Kako je konopac postao centralni deo scenografije?

– Tražio sam demokratski način kako da delimo prostor sa drugim 50 ljudima. U scenografiji taj konopac je participativni umjetnički rad. Uključio sam ga u probe, mogli smo na njemu da sedimo, ali i da ga nosimo zajedno. On nas je vodio u koreografiju i to je za Pozvane jako dobro ispolo.

● U početku se samo međusobno posmatramo i postepeno, korak po korak, pokušavamo da zajedno stvorimo koreografiju. U tom procesu su važna tri elementa – demonstracija, vođenje i stvaranje. Komad je otvoren i njegov akteri su slobodni da sami donose odluke.

● Da li je tokom izvođenja ovog komada bilo zanimljivih situacija?

– Meni je vrlo važno da možete da budete svoji, da ne glumite. U mom timu ljudi su vrlo realistični. Oni ne traže uloge, a ponekad je teško iigrati samog sebe. Kad spajam sve te ljudje, desava se nešto posebno – dolazi do sinergije. I svaki ima svoj ideo u ovom predstavu, što je veoma važno. Svaki iz publike ima svoju priču ali ih ne pričaju jer je poenta u spajjanju. Nije reč samo o onome što se vidi u predstavi, svako donosi svoje emocije, tako da su i reakcije veoma različite. Neko se oseća pozvanim, neko kao autsajder. I to je moguće u Pozvani, dajem im slobodu.

Sasvim je okej ako samo gledate ili ukoliko učestvujete. Možete s nekim biti iz istog grada da se ne pozajmete, ali u ovom komadu možete imati zajednički moment i stvoriti zajednicu na jedan sat.

● Da li se desilo da se na pozornici iz publike povjavi neko posebno talentovan?

– Povjario se jedan brejkdanser koji je činio izuzetne stvari u predstavi i to je bilo veoma lepo.

Ova predstava govori o tome kako delimo prostor i kako pozorište možemo da predamo ljudima: Sepe Bajens
Foto: Danny Willems

GOSTI 53. BITEFA

BORUT ISPRIČAVAM

borut Šeparović stari je poznanik bitefovskoj publici. Njegova predstava *Fragile* osvojila je nagradu publike 33. Bitefa, dok je *A gde je revolucija, stoko?*, na 47. izdanju ove manifestacije, dobila specijalnu nagradu. Šeparović novi autorski projekt *Mlađez bez boga*, u izvođenju Zagrebačkog kazališta mlađih i Montažtroja, prikazuje omladinu bez orijentacije, bez stava, bez građanske hrabrosti, egoističnu, ravnodušnu i bezdušnu. *Mlađez bez boga* roman je Edena fon Horvata od koga je počela gradnja ove predstave iz koje je kao paralelni projekt nastala i regionalna muzička kompilacija sa različitim autorima. Naime, *Montažtroj*, ZKM, PDV i *Ravno do dna* krajem prošle godine organizovali su konkurs za muzičare u pravljenju autorske kompozicije pod naslovom *Mlađez bez boga* i na taj način učestvuju u društveno angažovanom kulturnom projektu. Pošto je poziv za natječaj i dalje otvoren jer se planira *Mlađez bez boga: Volume 2*, organizatori podsjećaju da kompozicija može nositi i naziv „na materinjem jeziku glazbenika ili jeziku vlastitog stvaralaštva – na primer *Omladina bez boga*, *Mlađina bez Bor*, i tako dalje“. Intervju sa Borutom Šeparovićem bio je ipak fokusiran na njegovim novim teatarskim poduhvatima.

● Šta vas je privuklo romanu „Mlađez bez boga“?

– Projekt ima zanimljivu pozadinu. U ishodišnjoj varijanti, meni je taj roman predložila moja beogradска kolegica Anja Suša, koja ga je trebala režirati u Zagrebu u produkciji *Montažtroja*. Prijavili smo projekt hrvatskom Ministarstvu kulture i Gradskom uredu za kulturu, ali, nažalost, u kraju nismo uspjeli uskladiti termine za realizaciju. Kako je projekt već bio prijavljen, netko ga je morao napraviti. Tako da je Anja, zapravo, *kriva* – u najboljem smislu, naravno. Ona je odabrala temu, a ja sam to nažalost onda odradio; kažem nažalost, jer bi bilo zanimljivo vidjeti kako bi ona režirala taj komad. Sjećam se da mi je rekla: „*Omladina bez boga*, jesli li to kad čitao? To je prevedeno još u Jugoslaviji“. Odgovorio sam da nisam, a onda sam našao da u Hrvatskoj postoji prijevod iz 1939., što znači samo dvije godine nakon što je objavljen original u Nizozemskoj, pod nazivom *Mlađez bez boga*. U Njemačkoj roman nije bio podoban nacističkom režimu. Pročitao sam ga, i od toga je sve kretnulo.

● Imali ste nameru da organizujete i radionice?

– Postojala je i ideja da se pokuša rad s mladima u školskom sustavu, da direktno propitamo njihove vrijednosti, možda i da utječemo na neke od njih, ali za to nismo dobili novac. Nažalost, ja sam taj projekt predao Ministarstvu kulture pod nazivom *Mlađez protiv fašizma* (smijeh)... Pretpostavljam da sam mogao staviti neki drugi naslov, ali kako smo svi mi danas, u Hrvatskoj i šire, barem deklaratивno antifašisti, namjeravao sam provjeriti kako to funkcioniра. Jer, u stvari, danas svih pričamo o antifašizmu, mada često ne znamo o čemu zapravo govorimo, niti tko su današnji fašisti. Vjerujem da je od toga mogao nastati ozbiljan kulturni projekt za mlade financiran iz EU fondova, ali se to, nije desio. Tako da Anja i ja nažalost nismo napravili planirane radionice, ali smo tijekom rada na projektu upriličili neke koje su – recimo – skromne pilot verzije onoga što je prvo bitno zamišljeno.

● Kako vidite potencijal pokreta u međusobnoj komunikaciji?

– *Pozvani*možemo stvoriti vezu. U stvarnom životu ljudi su odvojeni, deca, odrasli, stari. U ovaj predstavi ja ih spajam. Cilj mi je da te zajednice povežem plesom koji je univerzalan jezik, koji svako razume... ● Kako vidite potencijal pokreta u međusobnoj komunikaciji?

– *Pozvani*možemo stvoriti vezu. U stvarnom životu ljudi su odvojeni, deca, odrasli, stari. U ovaj predstavi ja ih spajam. Cilj mi je da te zajednice povežem plesom koji je univerzalan jezik, koji svako razume...

● Koje reakcije ste želeli da izazovete kod publike?

– Meni je vrlo važno da možete da budete svoji, da ne glumite. U mom timu ljudi su vrlo realistični. Oni ne traže uloge, a ponekad je teško iigrati samog sebe. Kad spajam sve te ljudje, desava se nešto posebno – dolazi do sinergije. I svaki ima svoj ideo u ovom predstavu, što je veoma važno. Svaki iz publike ima svoju priču ali ih ne pričaju jer je poenta u spajjanju. Nije reč samo o onome što se vidi u predstavi, svako donosi svoje emocije, tako da su i reakcije veoma različite. Neko se oseća pozvanim, neko kao autsajder. I to je moguće u Pozvani, dajem im slobodu.

● Danas svi pričamo o antifašizmu, mada često ne znamo o čemu zapravo govorimo, niti tko su današnji fašisti

Naravno, svaki šou je drugačiji zato što je i publika svaki put različita. Volim da radim sa veoma različitim postavom izvođača ali isto tako i sa veoma različitim pojavio se jedan brejkdanser koji je činio izuzetne stvari u predstavi i to je bilo veoma lepo.

ŠEPAROVIĆ SE ZA PESIMIZAM

Ova predstava otvara pitanja konformizma, impotentnosti i depresije. Prije svega (kulturne) ljevice: Borut Šeparović

Foto: YouTube

što gorovi o masovnim ubojicima koji na kraju izvrše samoubojstvo, a onda sve to stave u medije. Ta je knjiga postala vrijednosna odrednica komada; ona povezuje doba nacizma i današnje društveno-političke neoliberalne paradigmе koje bih ja opisao u osnovi kao socijalni darvinizam. U tome sam promašao zajednički nazivnik, odnosno, vrijednosti koje prevladavaju, kako u školskom sustavu, medijima, tako i u obitelji. Jednostavno, s tim se odrasta – to je normalno – da jači pobjedi slablje. To je osnova mog autorskog projekta koji je, inače, hibrid svih ovih navedenih izvora. Publiku će uostalom vidjeti pa, možemo i o tome diskutirati.

● Na koji način vam je za projekt bio važan ese „Masovno ubojstvo i samoubojstvo“ italijanskog levicara Franka Bernarda Bifa koji postavlja pitanje „šta učiniti kad se više ništa može učiniti“?

– To je ključno pitanje, o tome je predstava. Naročito kada stvari promatratim iz perspektive ljevičarske priče, jer ako odatle citamo Bifa, to izgleda dosta mračno. Ova predstava otvara pitanja konformizma, impotentnosti i depresije. Prije svega (kulturne) ljevice. Onih koje ta digitalna fašistička mlađež naziva *liberalima* i *kulturnim marksistima*. Bifo se ispričava za svoj pesimizam, tako da se i ja ispričavam za pesimizam ove predstave; ona nije nimalo optimistična. Možda je čak i morbidna. Mogli bih nazvati i antisocijalnom predstavom o darvinizmu ili tako nešto. Možda sam ciničan, a možda i nisam...

● Na tragu tog nihilističkog pitanja „šta učiniti kad se više ne može učiniti“, vi ste elaborirali i predatorski kapitalizam danas. Mislite li da je možda levica delom odgovorna za njegov rast?

– Kapitalizam je oduvijek bio predatorski. Ne samo danas. Ne znam da li je Jevica odgovorna. Odgovorni smo svi. Koliko *ljevo* danas zvuče vrijednosti poput antiimperializma, zaštite okoliša, odgovornih tržišta, radničkih prava, društva bez ovisnosti, zakona i reda? Jer upravo to su vrijednosti (uz etničku autonomiju i zaštitu kulture i naselja) u čije je ime ubijao Brenton Tarant na Novom Zelandu. Jevica zapravo nema odgovor ni narativ koji bi komunicirao s masama,

GOSTI 53. BITEFA

FIJA MENAR PUBLIKA ŽELI DA VIDI KATASTROFU

na prvi pogled, performans-instalacija francuske umetnice Fije Menar razvija direktnu scensku metaforu raspada samih osnova zapadne civilizacije. Od ogromnog kartona ona gradi, duže od sat vremena i potpuno sama, jedan objekat u gotovo prirodnoj veličini, a koji ćemo na kraju identificirati kao antički hram. Čim ga završi, obilna kiša počinje da potapa hram. Menar ne reaguje, sedi ili se kreće oko hrama, te prodorno gleda u publiku – navode, između ostalog, selektori Bitefa za predstavu *Nemoralne priče – 1. deo: Kuća Majka*. Autorka, za čitaoce *Danasa* nudi i dodatna objašnjenja za komad koji je najavljen kao najspectakularniji.

● Zašto ste svoj performans nazvali „Nemoralne priče – 1. deo : Kuća majka“ i da li to znači da će nakon ovog uslediti i drugi deo?

– Generalno, u ovom performansu publika reaguje tihom ali je osećam tokom izgradnje da ljudi žele da dodu na scenu da mi pomognu, međutim, postoji peti pozorijni zid i niko ne želi da ga razbije. Za mene je veoma interesantno da osetim publiku u ovom delu. Oni žele da mi pomognu da završim što pre... Mi smo nestrpljivi, želimo da vidimo rezultat, ali kad kiša počne da pada, svesni smo da kuća od kartona to neće izdržati i publika želi da vidi catastrofu.

● Zašto ste odlučili da kuću zapravo da može da se spasi od uništenja? Šta ste želeli da pokazete ovim cinom?

– Kad sam kreirala ovaj performans u Kaselu, za 14. Dokumentu, moja prva inspiracija je bila reakcija. Bila sam u Atini tokom 2016. i primetila veliki uticaj evropskih ekonomskih zakona na Grke. Bila sam ljuta na te zakone kad sam uvidela siromaštvo tog društva i ganulo me je kad sam videla jednog Atinjanina da pomaze migrantu. To je bio moment kada sam odlučila da stvorim boginju na koju osetim da neće izdržati i da se neće iznenaditi.

● Imali ste iskustva u novom cirkusu, da li su vam ona pomogla u ovom performansu / instalaciji?

– U mojoj kreatciji „Kuća majka“, u osnovi, moje iskustvo žongliranja je važno kako bih kontrolisala ravnotežu i preciznost. Svaki

Kad sam umetnica. Stvaram performans da bih rešila svoju potrebu da govorim o problemima života. Dakle, srećna sam ukoliko publika u tome može da pronade emociju ili empatiju?

– Izaberla sam kar顿 zato što je materijal svima poznat. Svako je nekad eksperimentisao s ovim materijalom, a za mene je to važan put ka kreativskim promenama. Dakle, za mene je važno da ovo ne bude didaktička predstava. Konkretno, možete imati različite interpretacije ovog komada, ali sam sigurna da će se na kraju osetiti nelagodno ili da će vas ganuti.

● Postoji li neki simboličan razlog u odabiru materijala – zašto ste kuću gradili od kartona i zašto je uništavala voda?

– Izaberla sam kar顿 zato što je materijal svima poznat. Svako je nekad eksperimentisao s ovim materijalom, a za mene je to važan put ka empatiji. Znate da je karton jak ali samo ako je daleko od vode. Tako da kad počne da pada kiša znaće da će se dogoditi. To koristim da bih govorila o našoj pasivnosti, o tome da radije čekam i gledam katastrofu nego da promenim način života.

● Postoji li neki poseban momenat u komadu?

– Ja sam umetnica. Stvaram performans da bih rešila svoju potrebu da govorim o problemima života. Dakle, srećna sam ukoliko publika u tome može da pronade emociju ili empatiju?

– Novi cirkus je za mene bio ulaz u umetnost. Bila sam žongler tokom 20 godina ali zapravo suraslanje različitih društava, ljudi, zemalja, jezika... uticali su na maoj umetnički izraz. Sa svoje 24 godine,

Foto: Promo

U mojoj kreatciji „Kuća majka“, u osnovi,

Откупни пакет
за регион

ПОСЛУЈТЕ БЕЗ ГРАНИЦА

Пошта Србије добитник је престижног признања „Мој избор” за омиљени домаћи бренд у 2019. години, у категорији „Транспорт”, а курирском сервису Пост-експрес Поште Србије припало је друго место у истој категорији, по оцени потрошача.